

Székely András Bertalan

A szerkesztő utószava

A tradicionális értékekhez szilárdan ragaszkodó szerző verseit jóleső érzésekkel forgathatja, s végigolvasva teheti le a versszerető ember. Kozma László számára meghatározó a kereszténysége, a magyarság évezredes történelme, szellemi és tárgyi örökségünk, a táj s a benne élő nép.

Erdélyhez érzelmi és személyes szálak fűzik — nemcsak azért, mert anyai ágról a gyökerei oda kötik, hanem azért is, mert jó néhányszor járt ott, több lelkipásztorral s más személyiséggel készített interjút. A különböző kötetekben közreadott beszélgetések során az egyes életutak mögött a megszenvedett történelem hiteles képe is kirajzolódik, mind az egyes ember, mind a közösség szemszögéből.

A száz szonettből mélységes azonosulás árad a székelyföldi, az erdélyi magyarság lelkivilágával. Fontos számára a hűség, a nyelvvel összefüggésben is: „Isten, amit benned megteremtett / Őrizzed a szót, az anyanyelvet / Kemény kő a forrás csobogását” (*Csángó mise, Berszán Lajoshoz*). Otthonosan mozog a tájnyelvben, alkotó módon használja azok elemeit. Ugyanakkor jól él az archaikus nyelv eszközeivel, lett légyen szó akár Tinódi, akár Rákóczi fejedelem megidézéséről. Verseinek többségét átlengi a korábbi korokra jellemző emelkedettség, pártos, a szépségre, jóságra, mint vezérlő elvekre való törekvés. Megkérdőjelezhetetlen számára, hogy szeretnünk kell az élő és élettelen természetet, a hazánkat, a „nagy” s a helyi történelmünket.

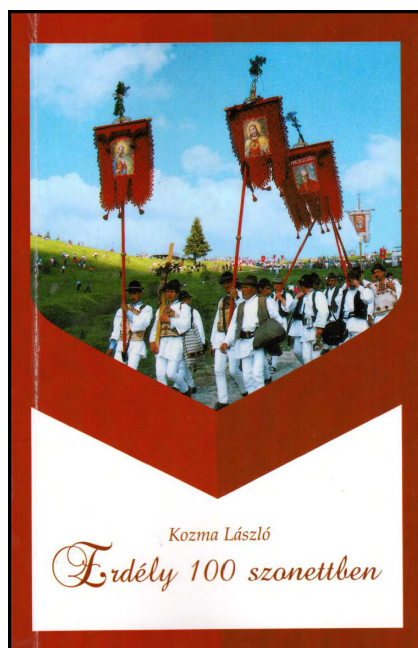
Az egyetemes és erdélyi magyar história, tudomány és kultúra olyan személyiségei köszönnek vissza a költeményekből, mint szent királyaink és hercegeink (István, László, Imre), Szent Gellért, Zsigmond király, Hunyadi Mátyás, Bethlen Gábor fejedelem, Dózsa György, Mikes Kelemen, Bolyai János, Orbán Balázs, Gábor Áron, Gál Sándor, Mikó Imre, Bernády György, Kallós Zoltán vagy Szabó T. Attila. Gondolatban bejárhatunk olyan földrajzi helyszíneket, mint Csíkszék (Dánfalva, az Egyesző, a Hargita és a Madarasi Hargita, a Jézushágó, Menaság, Somlyó, Szereda, Szentkirály), a Szent Anna-tó és a Gyilkostó, Gyergyóújfalu, Rapsonné vára, Parajd, a Gyimesek, Kézdivásárhely, Brassó, az Olt, a Küküllő, a Maros, Marosvásárhely, a Mezőség, Kolozsvár, Nagybánya, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Ompolygyepű, Almás, Zalatna, Detunáta, Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmárnémeti.

Nehezen feledhető hangulatokat teremt, elég, ha a borvizet, a kenyérsütést, a havas leányát s pásztorait, a csíkszeredai eledelszentelést, a Marost meg az Oltot vagy a hosszú utakat megidéző verseire gondolunk.

A mélységes katolikus hite közvetlenül vagy közvetve gyakorlatilag az egész költészetét átlengi. Az ismert és kevésbé ismert egyházi személyiségek bemutatása vagy érintése olyan mennyiségű, hogy a teljességre törekvés nélkül csak néhányat szeretnék megemlíteni: Pázmány Péter, Márton Áron, Kájoni János, Zöld Péter, Darvas-Kozma József, Daczó Lukács Árpád, Papp Asztrik vagy Berszán Lajos.

Az irodalom, a képzőművészet (a festészet, a szobrászat, az építészet, a fotográfia), a zene- és színházművészet Kozma László számára testvérműzsák. A szonettek valóságos tárházát adják a régebbi korok s a jelen alkotóinak s műve-

iknek. Felvonul a tollforgatók között Ady Endre, Áprily Lajos, Arany János, Beke Sándor, Benedek Elek, Horváth Imre, Janus Pannonius, Juhász Gyula, Magyar Lajos, Mészely József, Nyirő József, Reményik Sándor, Tamási Áron, P. Buzogány Árpád, Tompa László és Wass Albert. A festő, grafikusok sorában ott találjuk Aba-Novák Vilmost, a csángómagyar Antal Imrét, Gaál Andrást, Gyárfás Jenőt, Szinte Gábort és Zsögödi Nagy Imrét. A térplasztikát a verssorokban többek között Galimberti Sándor, Kulcsár Béla, Kolonics Lajos, Szabó János és Szervátiusz Jenő képviseli. És folytathatnám a költő által figyelmünkbe ajánlott fotográfussal, Kováts Istvánnal, az építész Kós Károllyal, Domokos József kántorral, vagy Jancsó Miklós és Héjja Sándor színésszel.

A kiadó számára megtiszteltetés, az olvasó számára öröm, hogy Kozma László újabb, Erdély ihlette verseit kézbe vehetjük. Hiteles, mert nemcsak szereti, hanem jól ismeri a megénekelte tájat, embereket, históriát.

„A címe ez: Erdélyi szonett,
Antik strófa kristályába zárva.
Megcsillannak a gyémánthegek,
És a ríme patak zuhogása.

A szavak, mint a csillanó kövek,
Hogy a ritmus titkukat kitárja.
Ezer színnel, ahogy bűvösek,
Megpihennek tenyeredbe zárva.”

Olvassuk szívvel és ésszel a határ mindkét oldalán!

A könyv borítótervét Szócs Beáta készítette, Váradi Péter Pál fényképfelvétele alapján.